

İŞ KAZALARININ SEBEPLERİ VE KORUNMA PRENSİPLERİ

İŞ KAZASI NEDİR?

İş yerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olaydır.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'ne göre iş kazası

Önceden planlanmamış, çoğu kez kişisel yaralanmalara, makinaların, araç ve gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olaydır.

İŞ KAZASI NEDİR?

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'ne göre;

Belirli bir zarara ya da yaralanmaya neden olan beklenmeyen ve önceden planlanmamış bir olaydır.

İŞ KAZASI NEDİR?

5510 Sayılı Kanunun 13. maddesinde;

- a- iş yerinde bulunduğu sırada,
- b- işveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla, görevli olarak iş yeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda
- c- Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatına tabi olup olmadığına bakılmaksızın yine bu mevzuatta belirtilen sürelerde çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- d- İşverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan «bedenen» veya «ruhen» özre uğratan «olay» olarak tanımlanmıştır.

İŞ KAZALARININ SINIFLANDIRILMASI

❖ İş kazaları, olayın meydana gelme şekline, olay sonucu oluşan zararın niteliğine, kaza olayının sonuçlarına bağlı olarak değişik şekillerde sınıflandırılmaktadır.

- ✓ Yaralanmanın Ağırlığına Göre
- ✓ Yaralanmanın Cinsine Göre
- ✓ Kazanın Cinsine Göre

İŞ KAZALARININ SINIFLANDIRILMASI

❖ Yaralanmanın Ağırlığına Göre;

- ✓ Yaralanma ile sonuçlanan kazalar,
- ✓ Bir günden fazla işten uzaklaşmaya neden olacak tedavi gerektirmeyen kazalar,
- ✓ Bir günden fazla işten uzaklaşmayı gerektiren kazalar,
- ✓ Sürekli iş göremezliğe neden olan kazalar,
- ✓ Ölüm ile sonuçlanan kazalar.

İŞ KAZALARININ SINIFLANDIRILMASI

❖ Yaralanmanın Cinsine Göre;

- ✓ Kafa yaralanmaları (baş, göz, yüz vb.),
- ✓ Boyun omurga yaralanmaları,
- ✓ Göğüs kafesi ve solunum organları yaralanmaları,
- ✓ Kalça, dizkapağı, uyluk kemiği yaralanmaları,
- ✓ Omuz, üst kol, dirsek yaralanmaları,
- ✓ Ön kol, el bileği, el içi, parmak yaralanmaları,
- ✓ Diz kapağı, baldır, ayak yaralanmaları,
- ✓ İç organ yaralanmaları,
- ✓ Ruhsal ve sinirsel tahribat yapan kazalar.

İŞ KAZALARININ SINIFLANDIRILMASI

❖ Kazanın Cinsine Göre;

- ✓ Düşme, incinme,
- ✓ Parça, malzeme düşmesi,
- ✓ Göze yabancı cisim kaçması,
- ✓ Yanma,
- ✓ Makinalardan olan kazalar,
- ✓ El aletlerinden olan kazalar,
- ✓ Elektrik kazaları
- ✓ Ezilme, sıkışma,
- ✓ Patlamalar,
- ✓ Zararlı ve tehlikeli maddelere değme sonucu oluşan kazalar.

İŞ KAZALARININ NEDENLERİ

İş kazalarının oluşmasında üretim teknolojisi, üretim araçları, çevre koşullarının yanında sosyolojik, psikolojik, fizyolojik birçok etken rol oynamaktadır.

İŞ KAZALARININ NEDENLERİ

Ancak, iş kazalarının oluşmasına neden olan etkenlerin tümü temel iki etkene indirgenebilir. Bunlar işyerlerindeki güvensiz durumlar ile çalışanların yaptığı güvensiz davranışlardır.

1-Güvensiz davranışlar(%80-%88)

2-Güvensiz durumlar(%15-%10)

- İş kazalarının % 5-%2'si önlenemeyen sebeplerdir.

İŞ KAZALARININ NEDENLERİ

A-GÜVENSİZ DAVRANIŞLAR

Kişiden kaynaklanan davranışlardır.

- ✓ Makine Koruyucularını Çıkarmak
- ✓ Tehlikeli Hızla Çalışmak
- ✓ Görevi Dışında İş Yapmak
- ✓ İş Disipline Uymamak
- ✓ İşe Uygun Makine Kullanmamak
- ✓ Yetkisiz ve İzinsiz Olarak
- ✓ Tehlikeli Bölgede Bulunmak
- ✓ Kişisel Koruyucuları Kullanmamak
- ✓ Ehliyetsiz ve Tehlikeli Hızda Araç Kullanmak

İŞ KAZALARININ NEDENLERİ

A-GÜVENSİZ DURUMLAR

Çalışılan ortam, makinelerden kaynaklanan durumlardır.

- ✓ Güvensiz ve Sağlıksız Çevre Koşulları
- ✓ Topraklanmamış Elektrik Makineleri
- ✓ İşe Uygun Olmayan El Aletleri
- ✓ Kontrol ve Testleri Yapılmamış Basınçlı Makineler
- ✓ Tehlikeli Yükseklikte İstifleme
- ✓ Kapatılmamış Boşluklar
- ✓ İşyeri Düzensizliği
- ✓ Koruyucusuz Makine Tezgâhlar

İŞ KAZASINDA İŞVERENCE YAPILACAK İŞLEMLER

1- İş kazasına uğrayan personele derhal gerekli sağlık yardımları yapılır.

Kazaya uğrayan sigortalıya kurum sağlık tesislerince işe el konuluncaya kadar; İş yeri hekimi, sağlık memuru, ilk yardım ekibinde yer alan kişilerce ilk yardım uygulanır.

İŞ KAZASINDA İŞVERENCE YAPILACAK İŞLEMLER

2- İş yeri kaza raporu düzenlenir. Şahitlerin ifadesi alınır.

Görgü tanıklarının ifadesi alınarak işverence olay tafsilatlı bir şekilde tutanağa geçirilir. Tutanak işveren veya vekili ile görgü tanıklarınca imzalanır.

İŞ KAZASINDA İŞVERENCE YAPILACAK İŞLEMLER

3- Uzun kayıbu veya ölümlü bir kaza ise jandarmaya veya polise bildirilir.

Kazanın meydana geldiği yer kolluk kuvvetlerine derhal bildirilir.

İŞ KAZASINDA İŞVERENCE YAPILACAK İŞLEMLER

4- Kaza ile ilgili Sosyal Güvenlik Kurumuna en geç üç iş günü içinde bildirilir.

İşveren;

a- İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde,

b- Sağlık hizmeti sunucuları veya iş yeri hekimi tarafından bildirilen meslek hastalıklarını öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirir.

3

3

İŞ KAZALARINDAN KORUNMA İLKELERİ

- ❑ İş kazalarından korunma, güvenliksiz kişisel davranışlara ve güvenliksiz fizik mekanik koşullara yöneltilmiş entegre programların uygulanması için yapılan çalışmalardır. Buna göre çalışmanın temel öğeleri insan davranışlarının kontrolü, çevrenin ve proseslerin kontrolüdür.

İŞ KAZALARINDAN KORUNMA İLKELERİ

- ❑ İş kazalarından korunma çalışmalarında fizik, mekanik koşulların düzeltilmesi çabuk başarılacak acil önlemler olduğu halde kişisel hataların düzeltilmesi ve kişilere konunun benimsetilmesi için uzun vadeli eğitim ve öğretim programlarının uygulanması gerekir.

İŞ KAZALARINDAN KORUNMA İLKELERİ

❑ İş kazalarından korunma çalışmalarında işçi işveren eşgüdümü vazgeçilmez koşuldur. İşveren başrolü almalıdır. Korunmada başarı için 5 temel ilke sağlanmalıdır:

İŞ KAZALARINDAN KORUNMA İLKELERİ

- 1- Programın hazırlanmasında ve uygulanmasında işveren başrolü almalıdır
- 2- İşçi- işveren eşgüdümü sağlanmalıdır
- 3- İşyerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili çalışmalar için örgütlenmeye önem verilmelidir
- 4- İş güvenliği ekipmanı her zaman iyi çalışır durumda olmalıdır
- 5- İş güvenliği çalışmalarında bilimsel yöntemler uygulanmalıdır

330 KURALI

Tehlikeli durumlarda yapılan her tehlikeli 330 harekette;

- **300 olayda kaza olmamakta(ucuz atlatma)**
- **29 olayda kaza olmakta**
- **1 olayda ise ölümlü kaza olmaktadır.**

İSTATİSTİKLER

ILO İstatistiklerine Göre Dünya'da;

- Her yıl 120.000.000 iş kazası olmakta
- Bunlardan 210.000 ölümcül sonuçlar doğmakta,
- Her bir saniyede 3 iş kazası olmakta,
- Her 3 dakikada 1 kişi ölmektedir.

İSTATİSTİKLER

TÜİK İstatistiklerine Göre Türkiye'de;

- Her yıl ortalama 90.000 iş kazası olmakta,
- 1500 ölüm gerçekleşmekte,
- 4000 kişi malul kalmaktadır.

İSTATİSTİKLER

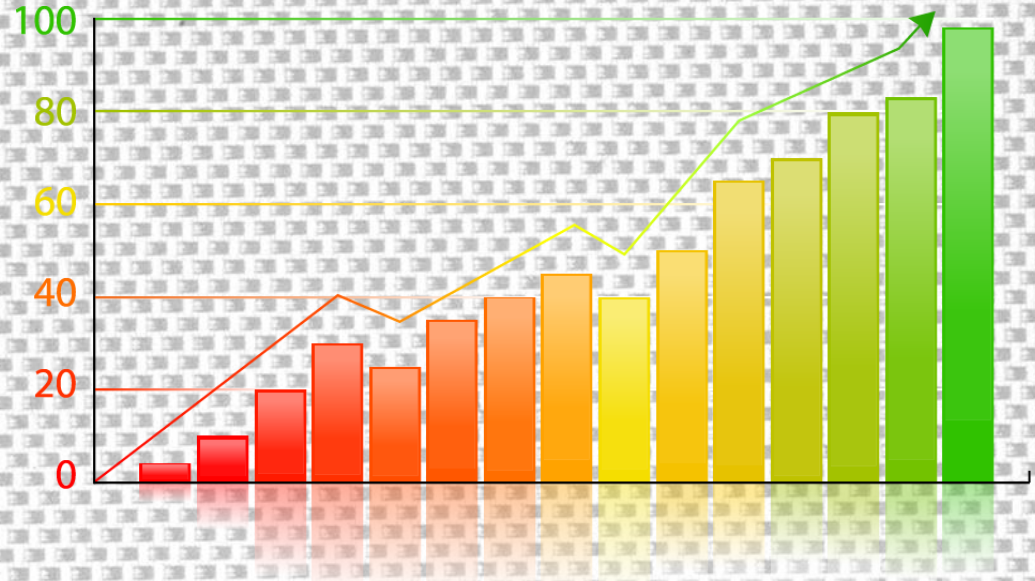
TÜRKİYE, iş kazaları açısından

- **Avrupa'da BİRİNCİ,**
- **Dünyada ise ÜÇÜNCÜ** sıradadır.
- **Dünyada en fazla iş kazası; Güney Kore ve Brezilya'nın ardından Türkiye'de..**

İSTATİSTİKLER

- Brezilya : % 19.5
- Güney Kore : % 19
- **Türkiye : %18.7**
- Meksika : % 9
- Rusya : % 14.4
- Kazakistan : % 9.7
- Kırgızistan : % 9
- Bulgaristan : % 8.3

İSTATİSTİKLER

- ✓ Romanya : % 7
- ✓ Polonya : % 4.5
- ✓ İrlanda : % 4.2
- ✓ İsrail : % 4.1
- ✓ Macaristan : % 4
- ✓ Danimarka : % 2
- ✓ Japonya : % 0.1

İSTATİSTİKLER

- ❑ En çok 25-29 yaş arasındaki işçiler iş kazası yaşadı. En fazla iş kazası, 1-3 arası işçi çalıştırılan iş yerlerinde meydana gelirken, iş kazası geçiren işçilerin çoğunun kıdeminin 3 ay ila 1 yıl arasında olduğu tespit edildi. İş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle ölen işçilerin çoğunluğunu, 25-49 yaş arasındakiler oluşturdu.

İSTATİSTİKLER

Kazalar, ağırlıklı olarak mesainin 3. saatinde meydana geldi. Yaşanan iş kazaları sonucu geçici iş göremezlik süreleri, kişi başı ortalama 24 gün olarak hesaplandı. 2011 yılında iş kazalarında en yüksek ölüm 304 ile bina inşaatı faaliyet grubunda meydana geldi. Bunu 194 ile kara taşıma ve boru hattı taşımacılığı, 148 ile özel inşaat faaliyetleri izledi.

SONUÇ

- ❖ İş kazalarının önlenmesinde herkese görev düşmektedir ve sorumludur.
- ❖ İşveren önlem alacak veya aldıracak,
- ❖ Çalışanlar bu önlemlere uyacaktır.

...Önlemek ödemekten daha ucuz ve insancıldır....

